ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΑΝΩ ΧΩΡΙΤΩΝ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑΣ 1957

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ ΤΕΛΟΣ Τακ. Γραφείο ΙΛΙΟΝ Αριθμός Άδειας 106

PRESS POST X+5 PRESS POST

ΕΛΤΑ Hellenic Post

ΚΩΔΙΚΟΣ: 216292

Διεύθυνση εκδότη
Αγαμέμνονος 11
ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ Τ.Κ. 16343

Η ΜΕΓΑΛΗ ΛΟΜΠΟΤΙΝΑ΄*

Απρίλιος - Μάιος - Ιούνιος 2013

ΧΡΟΝΟΣ 12ος ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 48 Τιμή Φύλλου 1 ΛΕΠΤΟ * Η ΠΑΛΙΑ ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΑΝΩ ΧΩΡΑΣ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑΣ

'Ενας καλός δάσκαλος πρέπει να ξέρει τους κανόνες. Ένας καλός μαθητής, τις εξαιρέσεις.
Martin H. Fischer, 1879-1962, Αμερικανός γιατρός & γνωμικολόγος

Ερωτήματα - επισημάνσεις - προτάσεις

Ένα ερώτημα που διαρκώς επανέρχεται αφορά την τύχη του «καρνάβαλου». Πότε επιτέλους θα αποφασίσουν σχετικά οι τοπικοί άρχοντες του χωριού μας; Γιατί τέτοια δυστοκία; Είναι κρίμα να απαξιώνεται έτσι αυτή η δωρεά που ήταν για χρόνια το σήμα κατατεθέν του χωριού.

Τι γίνεται με το θέμα της καθαριότητας των αιθουσών του σχολείου; Έχω την εντύπωση –εύχομαι να είναι λανθασμένη– ότι εξακολουθούν να είναι αποθηκευτικοί χώροι. Τόσο δύσκολο είναι να μεταφερθούν τα καζάνια κ.λπ. στην αποθήκη που βρίσκεται κοντά στο γήπεδο ή σε κάποιον άλλο αποθηκευτικό χώρο, ώστε να απελευθερωθούν οι αίθουσες και να δοθεί η δυνατότητα να χρησιμοποιηθούν για πολιτιστικές εκδηλώσεις;

Αξίζει νομίζω να επισημανθούν οι αξιέπαινες πρωτοβουλίες του **Θανάση Χαντζόπουλου** και της γυναίκας του **Φωτεινής** και να αποτελέσουν παραδείγματα προς μίμηση για μας τους υπόλοιπους. Από ό,τι έμαθα, εκτός από την προσφορά εκ μέρους τους ετήσιας υποτροφίας για τον φοιτητή με τις καλύτερες επιδόσεις που κατάγεται από το χωριό, ανέλαβαν το κόστος για τη διαμόρφωση του χώρου πρασίνου και τη δεντροφύτευση της νέας πλατείας του χωριού και έχουν τη διάθεση να συνεισφέρουν για την αναβίωση του παραδοσιακού πανηγυριού της Αγίας Παρασκευής στην πλατεία του χωριού. Εύχομαι και ελπίζω να τους συνδράμουμε όλοι –και οι καταστηματάρχες- για την υλοποίηση αυτής τους της πρωτοβουλίας που αποτελεί επιθυμία και των περισσότερων από εμάς.

Η διοργάνωση τα τελευταία χρόνια των ποδηλατικών αγώνων στο χωριό στο τέλος Αυγούστου έδειξε ότι, παρά τις δυσμενείς οικονομικές συνθήκες, μπορεί να προσελκυστεί κόσμος και να επιμηκυνθεί η τουριστική περίοδος. Αφού λοιπόν υπάρχει πλέον η εμπειρία της διοργάνωσης αγώνων σε συνεργασία με διάφορους φορείς και υπάρχουν ανοιγμένα και σηματοδοτημένα μονοπάτια σε ένα κατά γενική ομολογία υπέροχο φυσικό περιβάλλον, εκτιμώ ότι θα μπορούσαν να οργανωθούν σε νεκρές τουριστικά περιόδους (τέλος Μάη ή αρχές Ιούνη ή και Σεπτέμβρη) εαρινοί ή φθινοπωρινοί αγώνες ορεινού τρεξίματος σε συνεργασία με ορειβατικούς συλλόγους όπως ο ΕΟΣ Ναυπάκτου ή άλλοι φορείς, ώστε να αξιοποιηθούν και να συντηρηθούν καλύτερα οι υπάρχουσες υποδομές και να αναδειχθεί το χωριό σε έναν ιδιαίτερο προορισμό, ιδανικό για αθλητικές δραστηριότητες καθ' όλη τη διάρκεια του έτους.

Μ.Σ.

Γιορτή Κάστανου και Τσίπουρου 19 Οκτωβρίου 2013

Φέτος η γιορτή του κάστανου και τσίπουρου θα γίνει στις 19 Οκτωβρίου 2013.
Δεν χρειάζονται λόγια για να σας πείσουμε να παραβρεθείτε.
Σας περιμένουμε!

ΥΠΕΝΘΥΜΙΣΗ

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου, θέλει να υπενθυμίσει στους υποψηφίους τόσο για το **Βραβείο της οικογενείας του «Αθανασίου Χαντζόπουλου του Χαραλάμπους»**, όσο και για τα βραβεία που δίδει ο Σύλλογος στους νεοεισελθέντες φοιτητές σε Α.Ε.Ι., Τ.Ε.Ι. ή στρατιωτικές σχολές της χώρας, οι υποψήφιοι θα πρέπει να υποβάλλουν τα πιστοποιητικά τους έγκαιρα και όχι την τελευταία στιγμή. Επίσης παρακαλούνται οι υποψήφιοι που έχουν τις προϋποθέσεις για τη συμμετοχή στη διεκδίκηση του βραβείου της οικογένειας του **«Αθανασίου Χαντζόπουλου του Χαραλάμπους»**,να αποστείλουν τα δικαιολογητικά τους, με συστημένο γράμμα, μέχρι τις 25 Ιουλίου του αντίστοιχου έτους βράβευσης, στη διεύθυνση: Νικ. Μουστάκα, Ανθέων 20, Ζωγράφου, Τ.Κ. 15772.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την χορήγηση των βραβείων είναι η προσωπική παρουσία των βραβευόμενων και όχι η παρουσία των γονιών τους ή άλλων μελών της οικογενείας των. Στην περίπτωση που απουσιάζουν δεν θα χορηγείται το βραβείο.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

- **ΓΑΜΟΙ**

- **Ο Σταύρος Χαντζόπουλος** του Δημητρίου στα μέσα Μαΐου του 2013 παντρεύτηκε την αγαπημένη του **Μαρία Κεΐσογλου.**

Τους ευχόμαστε από βάθους καρδιάς «βίον ανθόσπαρτον».

ΘΑΝΑΤΟΙ

Έφυγαν από κοντά μας οι:

- **Καρβούνης Ανδρέας** (σύζυγος της Μίνας Χαντζοπούλου), στις 28-3-2013.
- **Παπανδρέου Αναστασία** του Κων/νου και της Αντωνίας, χήρα Γεωργίου, στις 30-3-2013.
- **Λυκογιάννη Πολυξένη** του Χαραλάμπους και της Βασιλικής, χήρα Ανδρέα, στις 5-5-2013.
- **Παπαχαράλαμπος Χαράλαμπος** του Δημητρίου, στις 20-5-2013.
- **Νασσέρ Αγγελική** του Παντελή, στις 12-4-2013.

Ας είναι ελαφρύ το χώμα που τους σκεπάζει.

ΑΠΟΔΡΑΣΗ

Όταν πιέζομαι αρκετά
και θέλω να ξεφύγω για ελάχιστα λεπτά
το μυαλό μου κάνει μια βουτιά
στης Άνω-Χώρας τη καρδιά…
Στα παιχνίδια τα καλοκαιρινά
Με τα παιδιά στην πλατεία ως αργά,
στα κάστανα τα τρυφερά
στα γλέντια τα παραδοσιακά
και στα ποδήλατα τα αγωνιστικά.
Και με βήματα γοργά,
η πίεση τη σκέψη σταματά.

Μαριάννα Καποτά

Η ΜΕΓΑΛΗ ΛΟΜΠΟΤΙΝΑ

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΕΔΡΑ: ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ
Αγαμέμνονος 11
Τ.Κ. 16343
Τηλ.: 6944332659
ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ:
ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΑΝΩ-ΧΩΡΙΤΩΝ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑΣ
ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:
Βασ. Ιωάν. Σούζας
Αγαμέμνονος 11
Τ.Κ. 16343

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ
Νίκος Μουστάκας
Αντώνης Φ. Πετσίνης
Βασίλης Ιωάν. Σούζας

Ηλεκτρονική Σελιδοποίηση:
Εκδόσεις - Γραφικές Τέχνες
Καρπούζη Αριστέα & Υιοί Ο.Ε.
Τηλ.-Fax: 210 2619003
e-mail: karpouzi@otenet.gr

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΤΟΥ ΝΤΙΤΡΟΪΤ (DETROIT)
(του ανταποκριτού μας Κώστα Καραγιώργου)

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ

- **Η οικογένεια Γεωργίου Καραγεώργου** βάπτισε την κόρη της και έδωσε σ' αυτήν το όνομα **Βασιλική.** *Η Βασιλική είναι εγγονή του Κώστα Καραγεώργου.*
- **Η οικογένεια Λεωνίδα Πάππα – Μαρίας Μελίστα** βάπτισε την κόρη της και έδωσε σ' αυτήν το όνομα **Βασιλική.** *Η Βασιλική είναι εγγονή του Παναγιώτη Μελίστα του Γεωργίου.*
- **Η οικογένεια Γεωργίου Μελίστα** βάπτισε τον γιο της και έδωσε σ' αυτόν το όνομα **Παναγιώτης.** *Ο Παναγιώτης είναι εγγονός του Παναγιώτη Μελίστα του Γεωργίου.*

Τους ευχόμαστε να τους ζήσουν.

ΘΑΝΑΤΟΙ

➢ **Στο Detroit απεβίωσε στις 3 Ιουνίου ο Θανάσης Βέργος, σύζυγος της Αγγελικής Ζαρμακούπη.**

Ας είναι ελαφρύ το χώμα που τον σκεπάζει.

Συνδρομές εφημερίδας και συλλόγου 2013

	ΕΥΡΩ
ΠΑΤΟΥΧΑ ΝΙΚΗ χήρα ΙΩΑΝΝΗ	50
ΣΟΥΖΑΣ ΜΙΜΗΣ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΗ	20
ΝΙΚΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ ΤΟΥ ΠΑΝΑΓ.	50
ΛΙΑΚΩΝΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΟΥ ΒΑΣ.	100
ΧΟΥΜΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	50
ΤΣΑΜΠΟΣΩΤΗΡΗ ΦΡΕΙΔΕΡΙΚΗ ΤΟΥ ΔΗΜ.	20
ΛΙΑΚΩΝΗ ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΤΟΥ ΖΗΣΙΜ.	40
ΛΥΚΟΓΙΑΝΝΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΟΥ ΝΙΚΟΛ.	50
ΚΕΝΤΡΩΤΗΣ ΜΑΝΩΛΗΣ	20
ΠΛΑΤΑΝΙΩΤΗ ΕΥΘΥΜΙΑ χήρα ΝΙΚΟΛΑΟΥ	30
ΚΑΡΑΔΗΜΑ ΛΑΜΠΡΙΝΗ	30
ΔΑΜΙΑΝΟΥ ΒΑΣΩ	20

Την εφημερίδα μας μπορείτε να τη βρίσκετε και σε ηλεκτρονική μορφή στον ιστότοπο (site) του Συνδέσμου μας:
www.anohora.gr.

ΤΗΛΕΦΩΝΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΑΝΩ-ΧΩΡΑ

CRYSTAL: 26340-41555-6-7
VILLAGE INN: 26340-41433-4
ΚΑΝΝΑΒΕΪΚΟ: 26340-41244 κιν. 6945700778
ΤΑ ΠΕΤΡΙΝΑ: 26340-41101 κιν. 6936870381
ΑΛΘΑΙΑ: 6936698104
ΠΑΝΔΟΧΕΙΟ ΤΗΣ ΡΗΝΑΣ: 26340 41002 & 6944667860
ΜΑΤΟΣ: 26340 41586

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Παρακαλούμε τους αγαπητούς συγχωριανούς μας που θέλουν να κοινοποιήσουν ευχάριστα ή δυσάρεστα γεγονότα που αφορούν συγγενείς τους (γάμους, γεννήσεις, βαπτίσεις, θανάτους, κοινωνικές ή επαγγελματικές διακρίσεις κ.α.) να ενημερώνουν οιοδήποτε μέλος της Συντακτικής Επιτροπής.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΒΙΒΛΙΟΥ

Το Σάββατο 12 Οκτώβρη 2013 και ώρα 12:30 μ.μ., θα γίνει από τον εκδοτικό οίκο «ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ», η παρουσίαση της ποιητικής συλλογής «ΜΑΣΚΕΣ», της Αναστασίας Β. Μήτσου, συζύγου του Γεωργίου Τσατσάνη του Φιλίππου, στο Βιβλιοπωλείο "art bar Ποιήματα & Εγκλήματα" Αγίας Ειρήνης 17, στο Μοναστηράκι (60 μέτρα από το μετρό).

Ο ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΑΙ Η ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΔΕΝ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΕΠΙΒΙΩΣΟΥΝ ΧΩΡΙΣ ΤΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΟΛΩΝ ΜΑΣ. ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΜΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΣΑΣ

Παρακαλούμε να αποστέλλετε άρθρα και νέα που θέλετε να δημοσιευθούν στις διευθύνσεις:

Νίκος Μουστάκας: Ανθέων 20 Ζωγράφου Τ.Κ. 157 72
e-mail:nmoustakas@aua.gr
Αντώνης Πετσίνης: Δήλου 10 Κορυδαλλός Τ.Κ. 181 21

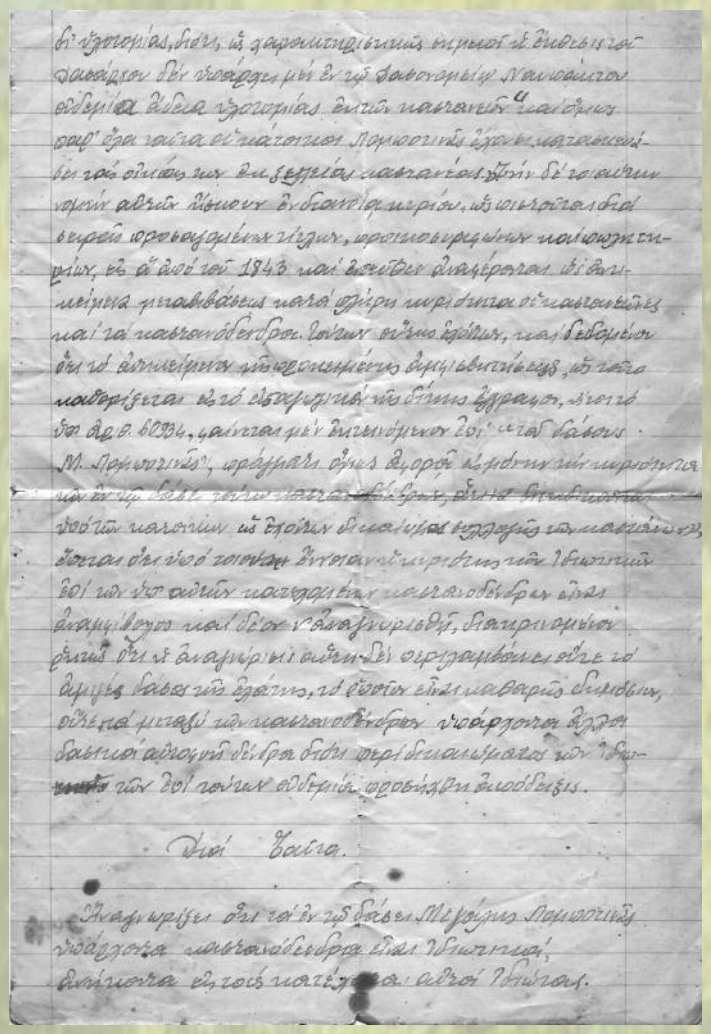
Για καταθέσεις συνδρομών:

Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο:
00031512804-6
EUROBANK:
0026-0341-12-0100763964
Παπαϊωαννίδης Νικ. - Γ.- Χατζόπουλος Δημ. Στ.

Αντίγραφο αποφάσεως Καστανοδάσους 1930

Αντίγραφον αποφάσεως Καστανοδάσους

Αριθ. 24.

Εν τω καφε της "Ενωσεως" Γενικής Διοικητικής Διαιρέσεως.

Συνεδρίασεν επι των υπ. κ.κ. Αντωνίου προέδρου εισηγητου Ε. Μεσημερη, Ν. Ερευνεταίδου, Ηλ. Παπαγιαννοπουλου και Α. Κρουσταλλη μελων και του γραμματέως Θ. Μπαρμπαρουση.

Συνεδρίασις δημοσία της 5 Μαρτίου 1930 σκοπούσα και τον διοικητικον των δασων, ήτα διανεμηθη εκαστη νομαρχία εις το δάσος Μεγάλης Λαμποτινά. Νομαρχίαι εξαιρουμένων καστανοδασων διανεμηθεισων ανα τα καστανα της αναφερομενης κατανεμησεως σκοπουσα τον κανονισμον της Κυβερνησεως δια των καστανοδασων δια τον περιορισμον της εξαγωγης ξυλων.

Αποφασιζει και τον διανεμηθεντος των δασων.

Διανεμηθη κατα τα κάτω.

Εφεξης ακολουθουσα εγγραφη εν ευρεσει, μετα την εφαρμογην του 1928 διατάγματος του δασους περι καστανων, δια του αριθ. 4163 της 25 Σεπτεμβρίου 1929 εγγραφου του υπουργειου της Γεωργίας.

Εφεξης εν συνεχειαν των διαταξεων της ημεδαπης διοικητικης νομοθεσιας ανακοινουται ανα αριθ. 799 της 18 Ιανουαριου 1929 εγκυκλιου του δασαρχου Μεσσηνίας Χ. Λαμπροπουλου, και ανα αριθ. 967 της 11 Νοεμβρίου 1929 εγκυκλιου του επιτετραμμενου δασων Μεσσηνίας Κ. Νικολοπουλου, αιτινες μεταβαλλουσι την ισχυν διατάξεων τινων, διευκρινουσι αυταις και προσθετουσι τα κατωτερω αναφερομενα ερευνας, ενεκεν δε της συχνης εφαρμογης του διαφωτιστικου χαρακτηρος των κατω πλαγιοκεφαλιας εν τη εκδοσει τουτων δεν θεωρειται, πλην ότι εξαιρετων αι διατασσομεναι και υπο των λοιπων διαφορας αι χαρακτηριζουσαι σαφως ότι οι καστανοι Μ. Λαμποτινας δυνανται αδιακοπως και καταστενεως περι ων προκειται κατα καιρους τα εξ αυτων εγκρεμνα· αι μονον δια της παρουσης, δεον αναγραφεται, αι τοι και δια εγκρεμνα και

Εγκρίθη, συνεδριάσθη και εδημοσιεύθη την 12 Μαρτίου 1930.

Ο Πρόεδρος — Ο Γραμματεύς

Ε. Αντωνιάδης — Θ. Μπαρμπαρούσης

Πιστόν αντίγραφον
Ο Γραμματεύς
Θ. Μπαρμπαρούσης

Πιστόν αντίγραφον
Εν Κύρα Σπερχειάδος τη 17 Απριλίου 1930
Ο Νομάρχης

Θεωρώντας ότι μία φωτογραφία είναι χίλιες λέξεις, στο εξής αντί κειμένων θα εμφανίζονται φωτογραφίες οι οποίες θα αντιπροσωπεύουν τα διαδραματιζόμενα, σε διάφορες εκδηλώσεις των χωριανών μας.

Γλέντι στο «Εν Άνω-Χώρα» το Πάσχα

Έγινε τρικούβερτο γλέντι την Τρίτη ημέρα του Πάσχα στο «Εν Άνω-Χώρα» του αγαπητού Νικ. Σούζα.

Ο γλυκούλης

Είναι και λίγο τσαχπίνης

Είναι όλοι εκεί, η Σία, ο θείος, ο Κώστας, ο Γιωργόρας

Από τις πιο τρυφερές φιγούρες του χωριού

Κάτω από την ακακία!!

Φωτογραφίες από τον Αϊ-Γιάννη 24-6-2013

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ

Εντελώς τυχαία, έπεσε στα χέρια μας ένα φυλλάδιο (15x12 εκατ) 10 σελίδων «Η ιστορία της Ναυπάκτου», του Ναυπάκτιου δημοσιογράφου Αθανασίου Δράκου, έκδοσης του 1960, που περιγράφει συνοπτικά και μεστά την Ιστορία της πόλης. Θεωρήσαμε ότι καλό θα είναι να γνωρίζουμε την Ιστορία της και αναδημοσιεύουμε το περιεχόμενό του στην εφημερίδα μας [*Συγχωρήστε μας για τη γλώσσα και το σύστημα τονισμού (το κείμενο αναδημοσιεύεται αυτούσιο)*].

Ν Α Υ Π Α Κ Τ Ο Σ (ΕΠΑΧΤΟΣ)

Η πόλις κτισθείσα περί *τα* τέλη του 12ου αιώνος π.Χ. υπό των Δωριέων, φύσει ληστρικών, έλαβε το όνομα εκ του ότι οι Δωριείς συναρμολόγησαν τας πρώτας σχεδίας, υποτυπώδεις ναυς, και διεπαιρεώθησαν εις την έναντι ακτή προς λεηλασία. (Περί τούτων ποιεί λόγον και ο Θουκυδίδης και αι επιγραφαί μαρτυρούσι). Από την περίφρασιν ναυς πήγνυμι προέκυψεν το ναυαγώ (Θουκυδίδης) ναυπηγός, ναυπηγείον, Ναύπακτος.

Το πρώτον συνθετικόν προήλθεν εκ των ρημάτων νάω, νέω, (νήχομαι, νέομαι), και σημαίνει ως γνωστόν το πλοίον. Το δεύτερον συνθετικόν είναι το (πήγνυμι) που σημαίνει προσηλώνω, καρφώνω, στερεώνω, κατασκευάζω.

Οι Δωριείς ήτο μία φάλαγξ τών Ηρακλείδων. Οι Ήρακλείδαι, απόγονοι του μυθικού Ηρακλέους ως διατείνοντο, συνεκεντρώθησαν και διαιρεθέντες εις πολλάς φάλαγγας, εισέβαλον προς νότον και κατέκτησαν δια της βίας τους γηγενείς λαούς. Το κοσμοϊστορικόν αυτό γεγονός συνέβη περί τα τέλη του 12ου π. Χ. αιώνος, ή ιστορία ονόμασε λιτώς: «Η κάθοδος των Ηρακλειδών».

Η ΝΑΥΠΑΚΤΟΣ, πόλις με την μακραίωνα Ιστορία των 3.000 ετών, έζησε τα παρακάτω γεγονότα εν περιλήψει:

1. Κατά το 1104 π.Χ. ὁ Στρατός τῶν Ἡρακλείδων κατερχόμενος ἀπό Βορράν ἔφθασεν καί ἐστρατοπέδευσεν εἰς τόν μικρόν τοῦτον παραλιακόν χῶρον νοτίως τεραστίας δασώδους περιοχῆς τήν ὁποίαν ἐπί μήνας διέσχιζον ἀμυνόμενοι ἐναντίον ἀγρίων Λεόντων καί Βοῶν. Ἐδώ ἐναυπήγησαν τό πρῶτον πλοῖον (ναῦν) μέ τό ὁποῖον διεπαιρεώθησαν ἀπέναντι, εἰς Πελοπόννησον. Διά τοῦτο ἡ μικρά πόλις (συνοικισμός) τόν ὁποῖον ἵδρυσαν·οἱ παραμείναντες ἀσθενεῖς γέροντες τά λείψανα τοῦ στρατοῦ τούτου, ὠνομάσθη Ναύπακτος.
2. Τό 583 π.Χ. ἐμφανίζεται ἡ Ναύπακτος εἰς τήν Ἱστορίαν μεγάλη πόλις καὶ πλούσια καὶ ἡ ὁποῖα κατεστράφη ὁλοσχερῶς ὑπό τῶν σεισμῶν.
3. Τό 465 π.Χ. μετά ἑξαντλητικόν πόλεμον Λακεδαιμονίων καὶ Μεσσηνίων εἰς ὅν ἠττήθησαν οἱ Μεσσήνιοι οὗτοι κατέφυγον καί πάλιν εἰς Ναύπακτον, ὅπου ἦρχισαν ἀνοικοδομοῦντες καὶ πάλιν ταύτην.
4. Τό 454 π.Χ. ὁ Ἀθηναίος Ναύαρχος Τολμίδης κατέλαβεν τήν Ναύπακτον. Χιλιάδες αἰχμάλωτοι (ἄνδρες κύκλωπες, ἀναφέρει ἡ παράδοσις) εἰργάσθησαν μέχρι πέρατος τῆς ζωῆς τῶν καὶ ἀνήγειρον ἀσφαλῆ κρηπιδώματα ποὺ περιέκλειον τόν Λιμένα τῆς πόλεως. Ἀκόμα μέχρι σήμερον σώζονται τὰ περίφημα αὐτά κυκλώπεια τείχη πού ἐτοποθετήθησαν πρό 2.500 ἐτῶν καὶ τὰ ὁποῖα φαίνονται εἰσχωροῦντα βαθέως τῆς σημερινής πόλεως.
5. Τὸ 431 π.Χ. ὁ Ἀθηναῖος Στρατηγός Φορμίων ἐπιτηρεί ἀπό Ναυπάκτου τὰ παράλια τῆς Πελοποννήσου.
6. Ἀναδεικνύει ἐκ τῶν ἰδίων της κόλπων Στρατηγόν τῶν Αιτωλών το 218 π.Χ. τὸν Ἀγέλαον.
7. Τὸ 197 π.Χ. συνέρχεται Συνέλευσις τῶν Αιτωλών εν Ναυπάκτω κατά την οποίαν ο Αγέλαος εις έμπνευσμένον λόγον του συνέστησε την ένωσιν όλων των Ελλήνων προς απόκρουσιν των Ρωμαίων.
8. Το 146 π.Χ. μετά της λοιπής Ελλάδος η Ναύπακτος υπετάχθη εις τους Ρωμαίους.

Η ΝΑΥΠΑΚΤΟΣ ΜΕΤΑ ΧΡΙΣΤΟΝ

φωτο Νικ. Μουστάκας

1. Αὐτοκρατορεύοντος τοῦ Ὀκταβιανού Αὐγούστου ἐγεννήθη ὁ Ἰησοῦς Χριστός καί ἡ διδασκαλία του διεδόθη ταχέως καί εἰς τήν Ἑλλάδα. Ἀργότερον ὁ χριστιανισμός διήρησε εἰς δύο ἀνεξάρτητα σχεδόν ἀλλήλων Κράτη τήν Ρωμαϊκήν αὐτοκρατορίαν, εἰς τό δυτικόν καὶ ἀνατολικόν. Ἡ Αἰτωλία, ὅπως καὶ ὅλη ἡ Ἑλλάς, ὑπήχθη εἰς τὸ ἀνατολικόν Κράτος, τὰς βάσεις τοῦ ὁποίου ἔθεσεν ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος.

φωτο Νικ. Μουστάκας

2. Τὸ ἔτος 553 μ.Χ. ἐπί αὐτοκρατορίας τοῦ Βυζαντίου Ἰουστινιανοῦ, ὅτε ὁλόκληρος ἡ Ἑλλάς συνεταράχθη ὑπό σεισμοῦ, ἡ Ναύπακτος διὰ δευτέραν φοράν ὑπέστη ὁλοκληρωτικήν καταστροφήν. Τό ἔτος 732 οἱ Ναυπάκτιοι ἀντιτεθέμενοι εἰς τὸ διάταγμα τοῦ αὐτοκράτορος Λέοντος Γ’ ὅπερ ἀπηγόρευσεν τὴν προσκύνησιν τῶν εἰκόνων, ἐπρωτοστάτησαν καὶ συνεκρότησαν στόλον, ὅστις ἐξεστράτευσεν κατά τῆς Κων/πόλεως μὲ σκοπόν νὰ καθαιρέσῃ τόν Εἰκονομάχον αὐτοκράτορα, ἀλλ’ ἠττήθησαν. Ὁ αὐτοκράτωρ ἀφοῦ ἐτιμώρησεν σκληρῶς τούτους, κατήργησεν, τὴν Ἐπισκοπήν καί ἐτύφλωσεν τὸν Ἐπίσκοπον. Ὁ Ἐπίσκοπος ἦτο ὁ μόνος ἐπιζήσας ἀπό τὴν ἐνσκήψασαν μετέπειτα ἐπιδημίαν τῆς πανώλους, καὶ ἐν ἔτει 842 ὅτε οἱ Νορμανδοί (ἄνθρωποι τοῦ Βορρᾶ) ξεκινώντας ἀπό τὴν βόρειον πατρίδα των διά νὰ λεηλατήσουν τοὺς νοτίους λαούς, ἀφίχθησαν καὶ εἰς τὰ παράλια τῆς Ναυπάκτου, τὰ ὁποῖα ἀπεγύμνωσαν κυριολεκτικῶς, ὁ ἐπίσκοπος ἐφονεύθη πολεμῶν εἰς ἡλικίαν 150 ἐτῶν!
3. Κατά τὸν 8ον μ.Χ. αιώνα ἡ Ναύπακτος γίνεται πρωτεύουσα Ἐπαρχίας, περιλαμβάνουσα τὴν Ἀττικήν, Βοιωτίαν, Φωκίδα, Λοκρίδα, Αἰτωλό - Ἀκαρνανίαν, Εὔβοιαν, Αἴγιναν καί 39 πόλεις μέ ἔδραν τήν Ναύπακτον καί θρόνον Μητροπολιτικόν ἐν Ναυπάκτῳ ἀπό τοῦ Ε’ αἰῶνος. Κατά τά 860 μ.Χ. ἡ Ναύπακτος Μητρόπολις οὖσα, ἐπώπτευεν ἐννέα Ἐπισκοπῶν: τῆς Ἠπείρου, Ἀκαρνανίας, Χειμάρρας, Βουθρωτοῦ, Δρυϊνοπόλεως, Φωτίκης, Ἰωαννίνων, Ρωγῶν, Βονίτσης, Ἀετοῦ καί Ἀχελώου.
4. Τὸ 1204 καταληφθείσης τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπό τῶν Φράγκων καὶ διανεμηθείσης τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας ἡ Ναύπακτος ἔλαχεν εἰς τὴν μερίδα τῶν Ἐνετῶν. Ἐν συνεχεία ἡ Ναύπακτος περιέρχεται εἰς τὸ Δεσποτάτον τῆς Ἠπείρου.
5. Τὸ 1244 ὅτε ἡ Ναύπακτος εἶχεν ὑπαχθῆ εἰς τὸ Δεσποτάτον τῆς Ἠπείρου, ἐδόθη διά λόγους προικός εἰς τούς Ταραντίνους, ὁ δὲ νέος Δεσπότης αὐτῆς Φίλιππος εἰργάσθη διά τὴν εὐημερίαν τῶν κατοίκων, ἐμπέδωσε τὴν τάξιν καί ἐπροστάτευσεν τό ἐμπόριον. Εἰς τάς ἡμέρας τοῦ Φιλίππου ἐμφανίζεται ἡ πρώτη ἰσχυρά, ὀχύρωσις τῆς πόλεως διά Φρουρίου.
6. Τό 1338 - 1339 περιέρχεται ἡ Ναύπακτος εἰς τούς Ἐνετούς ἀντί 500 δουκάτων. Οἱ Ἐνετοί ἐβελτίωσαν τάς ὀχυρώσεις τῆς Ναυπάκτου συνεχίσαντες τά τείχη τοῦ λιμένος, περικλείσαντες τήν πόλιν διά τριῶν ἰσχυρών διαζωμάτων καὶ δημιουργήσαντες τό περίφημον Ἐνετικόν Φρούριον τῆς Ναυπάκτου. Τοῦρκοι καὶ Ἐνετοί πολλάκις ἀνεμετρήθησαν πρὸ τῶν τειχῶν τῆς Ναυπάκτου.
7. Τὸ 1463 ὁ Ἀμήρης, υἱός τοῦ Ὀθωμανού Στρατηγοῦ Τουραχάνη ἐπολιόρκησε τήν Ναύπακτον. Ἀντέδρασεν ὁ Ἐνετικός Ναύαρχος Λωρεδάνος καὶ ἡ πολιορκία ἐλύθη.
8. Τὸ 1477 ὁ Σουλεϊμάν Πασᾶς ἐπολιόρκησεν μέ 30 χιλ. στρατόν τήν Ναύπακτον ἀποτυχούσης τῆς ἐπιθέσεως ἐξ ἀντιδράσεως τοῦ Φρουρίου καὶ τοῦ Ναυάρχου Λωρεδάνου.
9. Τὸ ἴδιον ἔτος ἐπῆλθεν ὁ Μουσταφά Πασᾶς καὶ ὁ Ναύαρχος Ντασίδ Πασᾶς μέ 300 πλοῖα. Ἐπολιόρκησε τήν πόλιν ἡ ὁποῖα καὶ παρεδόθη εἰς τούς Τούρκους τόν Αὔγουστον τοῦ 1499.
10. Τό 1499 εἰς τάς 28 Αυγούστου ἡ Ναύπακτος παρεδόθη εἰς τούς Τούρκους καί συνελήφθη προδοθείς ὁ ἡρωϊκός Ἐνετός Διοικητής αὐτῆς Σινάν Μόρις, ὅστις τήν ὑπερήσπιζε.
11. Ὁ μετέπειτα πολυθρύλητος Σουλτάνος Βαγιαζήτ ὅστις ἦτο παρών κατά τήν κατάληψιν τῆς Ναυπάκτου ἀνέθεσεν εἰς τόν ἀρχιμπέην Σινᾶν Πασᾶν τήν ἀνέγερσιν τών δύο ισχυρῶν φρουρίων ἀνά ἓν εἰς

Συνέχεια στη σελ. 6

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ

Συνέχεια από τη σελ. 5

τό Ρίον καὶ Ἀντίρριον, ἐπισκοπῶν νά καταστήσῃ ἀδύνατον τήν εἴσοδον παντός ἐχθροῦ εἰς τόν Κορινθιακόν κόλπον. Εἰς ἕν δέ τοῦ φρουρίου τούτου ἐνετείχησεν εἰς τά θεμέλια τόν ἡρωϊκόν ἐνετόν αἰχμάλωτόν του.

12. Τό 1571 τήν ἑβδόμην Ὀκτωβρίου ἐγένετο ἡ περίφημος ΝΑΥΜΑΧΙΑ τῆς ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ κατά τήν ὁποαν ὁ Δὸν Ζουάν, ὁ Αὐστριακός νόθος υἱός τοῦ Καρόλου, κατέστρεψεν ἐξ ὁλοκλήρου τό Στόλον τῶν Τούρκων, ἡγούμενος τῆς Παπικῆς Σταυροφορίας. Τότε καί ὁ γνωστότατος συγγραφεύς τοῦ Δόν Κιχώτη Θερβάντες ὑπερετῶν κατ' αὐτήν ὡς ἀξιωματικός τοῦ Ναυτικοῦ ἔχασε τήν ἀριστεράν του χεῖρα. Ἡ περίφημος αὐτή Ναυμαχία ἡ ὁποῖα θαυμάζεται μέχρι σήμερον, ἔσωσε τόν Χριστιανισμόν ἀπό τήν ὑποδούλωσίν του εἰς τήν Ὀθωμανικήν Αὐτοκρατορίαν, 30 χιλιάδες Τούρκων ἀπωλέσθησαν ἐν τῇ ναυμαχίᾳ ταύτῃ καί 244 πλοῖα.
13. Ὠνομάσθη Ναυμαχία τῆς Ναυπάκτου διότι ἀπό τόν κόλπον αὐτῆς ἐξεκίνησεν ὁ Τουρκικός Στόλος ὅπου ἦτο ἐλιμενισμένος πρός συνάντησιν τοῦ χριστιανικοῦ Στόλου. Ἡ συνάντησις ἔγινε εἰς τὰς ἐκβολάς τοῦ Ἀχελώου. Τότε κατελήφθη καί τὸ φρούριο τῆς Ναυπάκτου διά πολέμου.
14. Εἰς τήν Ναύπακτον ἐτάφη καί ἡ κεφαλή τοῦ ἀρχιναυάρχου Μουεζίν Ἀλῆ, τοῦ ἀρχηγοῦ του καταστραφέντος τούρκικου Στόλου κατά τήν περίφημον Ναυμαχίαν τῆς Ναυπάκτου 1571:
15. Ἡ Ναύπακτος ὠνομάσθη μικρόν Ἀλγέριον μετά τήν ναυμαχίαν λόγῳ τῆς δουλεμπορείας.
16. Ἀναμνηστική δέ πλάξ ἐσώζετο μέχρι τά 1780 ἐντειχισμένη ἐν τῇ μεγαλυτέρα καί πάσης ἄλλης οἰκίας τοῦ φοβεροῦ Κουρσάρου Ντουραντζίμπεη, ὅστις δυνάμει Σουλτανικοῦ ἦτο αὐθέντης Ναυπάκτου καί περιφερείας.
17. Τό 1700 ἡ Ναύπακτος παρεδόθη καί διά συνθήκης εἰς τούς Τούρκους ὑπό τῶν Ἐνετῶν καί παρέμεινεν εἰς τήν κυριαρχίαν τούτων μέχρι τῆς ἀπελευθερώσεως της τό 1829.
18. Κατά τάς ἀρχάς τοῦ1821 ὁπότε ἐξεδηλώθη ἡ Ἑλληνική Ἐπανάστασις, ἡ Ναύπακτος ἦτο ὑπό τήν κυριαρχίαν τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ, διοικητής δέ ἦτο ὁ υἱός του Μουχτάρ, ὁ γνωστός ἐραστής τῆς κυρά Φροσύνης, ὅστις διατηροῦσε ὡραιότατον ἀνάκτορον, τοῦ ὁποίου ἀκόμα σώζονται τά ἐρείπια, καὶ πλουσιώτατον χαρέμι.
19. Μετά τήν ἀποστασίαν τοῦ Ἀλῆ Πασσᾶ ἀπό τόν Σουλτάνον, τό 1826, τὸ πασαλήκι τῆς Ναυπάκτου παρεχωρήθη ἀπό τόν Σουλτάνον Μαχμούτ εἰς τόν πρόγονον Πομάκον Μπεχλιβάν - Χασάν Πασᾶ, τόν ὀνομαζόμενον «Μπαμπά» λόγῳ γηρατειῶν του, καὶ θρυλικόν γιά τήν σκληρότητά του. Οὗτος, βιαζόμενος να πάρῃ τό πασαλήκι, πέρασε τά Τέμπη σέρνοντας μαζί τοὺς ἀγρίους Βουλγάρους, μπῆκε στή Θεσσαλία καίγοντας καὶ σφάζοντας, ἔφθασε στή Λειβαδιά. Ὁ Βελῆς, ὁ ἕτερος υἱός του Ἀλῆ Πασσᾶ πού διοικοῦσε τότε τήν Ναύπακτον, σάν πλησίαζε ὁ τρομερός «Μπαμπᾶς» μάζεψε τούς θησαυρούς του καὶ τά χαρέμια του τά φόρτωσε σέ καράβια καὶ τά ἔστειλε στήν Πρέβεζα, καί ἀφήνοντας ἀνυπεράσπιστη τήν Ναύπακτο, πέρασε στό Σουλτανικό στρατόπεδο, προδίδοντας τόν πατέρα του. Φρούραρχο ἄφησε τόν Ἰσλάμ Κόνιτσα. Τά Βουλγαρικά στίφη τοῦ Μπεχλιβάν δέν βρῆκαν μεγάλη ἀντίσταση, γιατί οἱ Ἀρβανίτες πῆραν τά βουνά καὶ ὁ φρούραρχος, ὁ γενναῖος Ἰσλάμ, ἠναγκάσθη νά παραδώσῃ τό πολυθρύλητον τοῦτο κάστρο καί ὁ γέρος Πομάκος μπῆκε θριαμβευτής εἰς τήν πόλιν, πού εἶχε ὀνειρευθῇ, ὅπου καί ἀπέθανεν ἔξαφνα χωρίς ἀρρώστεια. Ἕνα πρωΐ οἱ σωματοφύλακές του τόν βρῆκαν νεκρό στή σκηνή του.
20. Ἡ πρώτη απόπειρα ἐκπορθήσεως τοῦ Φρουρίου ἐγένετο μέ τήν Ἐπανάστασιν τοῦ ΄21 ἀπό τόν ὁπλαρχηγον Εὐθύμιον Ξύδην ὁ ὁποῖος ἐκήρυξε καί τήν ἐπανάστασιν ἐν Ναυπακτία. Ὑπῆρξεν μεμυημένος εἰς τήν Φιλικήν Ἑταιρείαν. Ἐπειδή τό Φρούριον ἦτο ἀπόρθητον ἀπό ξηρᾶς καί θαλάσσης, ἔφτιαξαν ὑπόνομον ἀπό τό ὄπισθεν μέρος τοῦ Φρουρίου διά νά τό ἀνατινάξουν καί εἰργάσθησαν ἀθορύβως καί ἐπιτυχῶς. Ἐπροδόθησαν ὅμως δυστυχῶς ἀπό Ἕλληνας καί τραυματισθείς σοβαρῶς ὁ Εὐθύμιος Ξύδης κατέφυγεν εἰς Πελοπόννησον. Ἐφονεύθη ἀργότερον εἰς Κρεμμύδι - Νεοκάστρου κατά τήν ἅλωσιν τοῦ Ναυαρίνου.
21. Τήν 3ην Ὀκτωβρίου τοῦ 1828 πρῶτοι οἱ ἐντός τῶν Πατρῶν Τοῦρκοι παρεδόθησαν διά συμφωνίας εἰς τούς Γάλλους τῆς Στρατιάς τοῦ Στρατηγοῦ Μαιζῶνος.
22. Τό 1829 στὶς 18 Ἀπριλίου οἱ Τοῦρκοι συνθηκολόγησαν καί ἡ Ναύπακτος παραδίδεται εἰς τούς Ἕλληνας. Τό κάστρο βρίσκεται στά χέρια τῶν Ἑλλήνων. Τό κάστρο λόγῳ τῆς ὀχυρότητός του καθυστέρησε τήν ἀπελευθέρωση τῆς Ναυπάκτου. Ὅλα γύρω εἶχαν πέσει καί ἡ Ἑλλάς εἶχε ἀνεγνωρισθῇ ὡς κράτος, ὁ Καποδίστριας πρῶτος Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος βρῆκε τόν Ἔπαχτο στά χέρια τῶν Τούρκων.
23. Τήν Ναύπακτον παρέλαβεν διά πρωτοκόλλου ὁ Αὐγουστίνος, ἀδελφός τοῦ Κυβερνήτου Καποδίστρια. Ἀφοῦ ἐπολιόρκησεν ἐπί πολύ πρῶτον τό (Καστέλι) Ἀντίρριον καί κατέλαβεν τοῦτο μὲ τήν συνδρομήν του ὁπλαρχηγοῦ Πάνου Ἀλεξίου Βενετικοῦ καί ὁ ὁποῖος σέ μιά νύχτα κατέσφαξε ὁλόκληρη τήν ἐκεῖ φρουρά τῶν Τούρκων. Τότε παρεδόθη καί ἡ φρουρά τῶν Τούρκων τῆς Ναυπάκτου ἡ ὁποῖα μετεφέρθη διά Ἑλληνικῶν πλοίων εἰς Πρέβεζαν.
24. Ἡ Ναύπακτος εἶναι Πατρίς τοῦ Καρκίνου, τοῦ ποιήσαντος τά Ναυπακτία καί τῶν ἀγαλματοποιῶν Μαινέχμου καί Σοίδα, κατασκευασάντων καί τό ἄγαλμα τῆς ἐν Καλυδώνι Λαφρίας Ἀρτέμιδος, καί τοῦ φιλοσόφου Ἰσιδώρου, ὅστις καί ἀπέθανεν ἐν Ναυπάκτῳ.
25. Εἶχεν ναόν τοῦ Ποσειδῶνος ἐπί τῇ θαλάσσῃ καί ἄγαλμα τοῦ Θεοῦ ἐκ χαλκοῦ. Ἀκόμη καί ναόν τῆς Ἀρτέμιδος μέ μαρμάρινον ἄγαλμα μέ ἀκόντιον παριστῶντος τήν θεάν ἀκοντίζουσαν.
26. Ἡ Ἀφροδίτη ἐτιμάτο ἐν σπηλαίῳ ἐρχομένων τῶν χειρῶν πρός προσευχήν καί ζητουσῶν γάμον. Ἐπίσης ναόν τοῦ Ἀσκληπιοῦ.
27. Ἀπό τὸ 1616 οἱ Ναυπάκτιοι τιμῶσιν τόν Ἅγιον Δημήτριον. Οἱ Τοῦρκοι εἶχον Τζαμία ἕξι, τὸ ἕν πλησίον τῆς θαλάσσης ἐκτισμένον ἐπί τοῦ ναοῦ τοῦ Ποσειδῶνος. Ἐπίσης καί οἱ Ἰουδαῖοι εἶχον τρεῖς Συναγωγάς τάς ὁποίας τελείως ἐγκατέλειψαν.

Χαρακτικό από τον F. de Wit (1690 μ.Χ.)

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

Ἀφού οἱ Δωριεῖς ἡτοιμάσθησαν ὁλοκληρωτικῶς ἐγκατέλειψαν τήν μικράν πόλιν καί διεπεραιώθησαν εἰς Πελοπόννησον τήν ὁποίαν καί κατέκτησαν.

Ἡ Ναύπακτος μέ τούς ὀλίγους ἐναπομείνοντας λόγῳ τοῦ φυσικοῦ της λιμένος καί τῆς γεωγραφικῆς θέσεως ἀνεπτύχθη συντόμως. Ὁ λιμήν μικρός κυκλοειδής καί φυσικῶς περιφρουρημένος κατέστη ἐμπορικόν καί πολεμικόν Κέντρον. Τά πλοῖα της διέσχιζον ὅλας τάς θάλασσας, συγκρουόμενα εἰς ὅλα τά σημεῖα τῆς Μεσογείου μέ τά πειρατικά τῶν Φοινίκων.

Ἡ ἀκμή τῆς Ναυπάκτου ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς πληθώρας τῶν ἀρχαιολογικῶν εὑρημάτων, σπουδαιότεροι Ναοί ἀναφέρονται: τὸ ἄντρον τῆς Ἀφροδίτης, κόρης τοῦ Διός καί τῆς Σιώνης ὅπου συνεκεντροῦντο αἱ χῆραι καί αἱ παρθέναι καί μετ' εὐλάβειας ἐζήτουν τήν συνδρομήν τῆς Θεᾶς διά τήν ἀνεύρεσιν ἀνταξίου συζύγου.

Ὁ Ναός τῆς Ἀρτέμιδος, τοῦ Ἀσκληπιοῦ, τοῦ Διονύσου. Ἐπίσης εὑρίσκετο τὸ Κοινόν Ἱερόν τῶν Ἑλλήνων, συμβολίζον τὸ ἑνιαίον τῆς φυλῆς εἰς το ὁποῖον ἀπό ὅλα τά σημεῖα τῆς χώρας προσεφέροντο θυσίαι.

Τά σημεῖα αὐτά καὶ σήμερον εἶναι γνωστά. Διασώζονται δέ ἐντός τοῦ Φρουρίου:

Ἡ Σιδερόπορτα, στήν Εἴσοδο τοῦ πρώτου διαζώματος.

Στό αὐτό διάζωμα διασώζεται ἡ ἀποθήκη ὅπου εἶχον συγκεντρωθῇ πολεμοφόδια ὑπό τοῦ Δερβίς Πασᾶ, ὅπου καταπέσας κεραυνός καί τά πολεμοφόδια ἀνετίναξε εἰς τόν ἀέρα καί τούς φυλάσσοντας τούρκους.

Ἡ Τάπια τοῦ Τσαούση ἀπό τήν ὁποῖαν ἀντέτασσεν τήν ἄμυναν τῆς πόλεως ὁ περίφημος ἀρχηγός τῶν Γκέκηδων Τσαούς Μουφτῆ καί ὅστις ηὐτοκτόνησεν, ριφθείς ἀπό τὶς πολεμίστρες της εἰς τήν ἄβυσσον τήν αὐτήν ἡμέραν τῆς παραδόσεως τῆς Ναυπάκτου εἰς τούς Ἕλληνας (1829).

Τό περίφημον λαγούμι, ὑπόγειος ἔξοδος μήκους 2 χιλιομέτρων ἀπό τήν ὁποῖαν ἀπεδρασαν τό 1756 οἱ αἰχμαλωτισθέντες ἁρματωλοί, Χρῆστος Μελιώνης, Μῆτρος καί Λάμπρος Τσεκούρας, Γιάννης Βουνιχιώτης καί πολλοί ἄλλοι.

Ἐντός τῆς πόλεως:

Τό «Κοινόν Ἱερόν τῶν Ἑλλήνων» (8ου π.Χ. αιῶνος), σώζεται ἡ πλάξ ἡ ἀναγράφουσα τήν συνθήκην μεταξύ Φιλίππου τοῦ Ἀμύντα Βασιλέως τῶν Μακεδόνων καί τοῦ Ναυπακτίου Στρατηγοῦ Ἀγελάου (218 π.Χ.).

Ἡ κατοικία (σεράγι) τοῦ υιού τοῦ διαβόητου Ἀλῆ Πασά— Σελήμ Πασά.

Ένα ταξίδι

Ήταν μια από τις αλκυονίδες μέρες όταν καθόμουνα στο υπερυψωμένο κομμάτι της αυλής του σπιτιού του μακαρίτη του Πρεμέτη. Ο ήλιος ήταν μεσούρανα, γεμάτος, λαμπερός σε καταγάλανο ουρανό και εγώ καθισμένος σε μια ψάθινη καρέκλα είχα αφεθεί στο απαλό ζεστό και γλυκό άγγιγμα των ακτίνων του ήλιου, άγγιγμα σαν ζεστό χάδι, που προσφέρουν απλόχερα όταν σταθείς να σε βαράνε σε προσήλιο μέρος. Δεν ξέρω αν ήταν όνειρο ή ταξίδι με τα φτερά της φαντασίας αλλά σαν να σηκώθηκα, λέει, κατέβηκα την σκάλα και άρχισα ένα περίπατο πετώντας στο χώρο και στο χρόνο της ιστορίας της Άνω Χώρας, αλλά ο χρόνος άνοιξε πολύ με ανατροπές στη σειρά των γεγονότων, ανατροπές που καθόρισε το ίδιο το ταξίδι στους δρόμους του χωριού, στις διαδρομές και στα μονοπάτια του δάσους ανάμεσα στις καστανιές και τα έλατα.

Ξετυλίχτηκαν μπροστά μου εικόνες που θύμιζαν απ' άκρη σ' άκρη το θεματικό πεδίο του Θεόφιλου του ζωγράφου και το έργο "Οράματα και θάματα" του Μακρυγιάννη. Στη γωνία, εκεί στο δρόμο που ανεβαίνει από τον Άγιο-Κωνσταντίνο, είδα τον Πρεμέτη, στρατιώτης στον πόλεμο του '22, πήγαινε για το σπίτι, ήμουν γραφέας στην επιμελητεία της 12ης μεραρχίας στη Σμύρνη, στο καθήκον, μου έλεγε, πριν κάνει το ταξίδι της αιωνιότητας. Δε στάθηκα, τα φτερά της φαντασίας με σήκωσαν ψηλά και κοιτάζοντας δεξιά κάτω στη ρεματιά προς το μονοπάτι της Λάλκας είδα να ανεβαίνει μια ανθρώπινη ομάδα Πεζοί και καβαλάρηδες, Σλάβοι αρματωμένοι,μα δεν μπήκαν στο χωριό κάτι έγινε Κι έφυγαν πάλι σα να 'παιρναν ένα δρόμο γυρισμού με πορεία βόρεια. Και μένα η σκέψη μου έτρεξε, χάθηκε πάλι μέσα στο χρόνο, σε βυζαντινά στρατεύματα, στον Νικηφόρο Ουρανό, στον Δαφνομήλη, στο Βασίλειο τον Βουλγαροκτόνο, στη μάχη του Σπερχειού 976 μ.Χ. τέλος δέκατου αιώνα, τώρα πριν την μάχη; Μετά την μάχη; Δεν ξέρω.

Και όπως ξετυλίγονταν, σαν σε επική ταινία, οι εικόνες του δέκατου –ενδέκατου αιώνα είδα εκεί στη Λακούλα ανατολικά απ' τον Αϊ –Θανάση τον Μακρυγιάννη να διαβάζει κάτι που είχε γράψει σε 'να χαρτί για κάποιον Σωτηρόπουλο και εξιστορούσε τα κατορθώματά του. Είχε πολεμήσει έλεγε για την πατρίδα στο Μεσολόγγι, στην Αττική, στο Φάληρο, πρωτοπαλίκαρο του Καραϊσκάκη, πρώτος στη μάχη –ξακουστός λαγουμιτζής, και άκουγαν άνθρωποι πολλοί, με διαφορετική φορεσιά ο καθένας, αντιπρόσωποι όλων των φυλών, από όλες τις γενιές για να μεταφέρουν το μήνυμα στις γενιές που πέρασαν και σε αυτές που θα 'ρθουν, σε όλες τις φυλές και σε όλες τις γλώσσες ότι **όλα με πάλη και αγώνα κερδίζονται και τίποτα δεν χαρίζεται.** Στάθηκα να ακούσω μα ο αέρας του ονείρου με έσπρωξε μπροστά στης Ρήνας τον πλάτανο κοντά στο Καναβέικο όπου Τουρκαρβανίτικη φρουρά ετοιμαζόταν να βγει περιπολία, είχαν ακούσει ότι κάτι ετοίμαζαν οι Σωτηροπουλαίοι με τις ορμήνιες του Τζαβέλλα. Δεν έδωσα σημασία ή μάλλον θα έλεγα ότι αυτή η εικόνα έσκυψε το κεφάλι έκανε στην άκρη και έδωσε την θέση της σε μιαν άλλη, μια εικόνα βασίλισσα στο θεματικό πεδίο των παραστάσεων του ονείρου.

Οι Αποδοτοί σε συνέλευση πέρα στου Μπολύκαινου την λάκα (εκεί που είναι το γήπεδο τώρα) και είχε φέρει κάποιος από το κέντρο του κοινού των Αιτωλών, το Θέρμο, την απόφαση του συμβουλίου διοίκησης της συμπολιτείας, Τείσανδρο τον έλεγαν, Θεόδοτο, δεν είμαι σίγουρος, ήταν αντιπρόσωπος των Αποδοτών στο μεγάλο συμβούλιο. Στάθηκα με δέος και προσπάθησα να ακούσω τα λόγια του, την προσπάθειά του να τους πείσει για το ορθό της απόφασης, για κάποιο κοινό εχθρό έλεγε αλλά δεν κατάλαβα για τους Ρωμαίους μίλαγε, για το Φίλιππο, δεν ξέρω, και πως έπρεπε όλοι οι συγγενείς λαοί να δεθούν με ισχυρότερους δεσμούς και για αλληλεγγύη μίλαγε και μένα η σκέψη μου πήγε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, στην Ευρωζώνη και στην κρίση που την μαστίζει, την κρίση τον κοινό εχθρό μας.

Ναι, είμαστε απόγονοι σπουδαίων ανθρώπων, ανθρώπων που άφησαν ίχνος δημιουργικό και βαθειά χαραγμένο στο βιβλίο της ανθρώπινης ιστορίας, με ουσιαστική συμμετοχή στην εξελικτική πορεία της ανθρώπινης φύσης, σκέψεις σαν και αυτές με συνεπήραν και με ανέβασαν στα ψηλότερα επίπεδα του κόσμου των συναισθημάτων όταν άκουσα κροτάλισμα πολυβόλων στην κορυφή του Αϊ-Γιάννη, βογγητά πληγωμένων, στη μάχη, ανθρώπων και άγριες πολεμικές κραυγές γεμάτες μίσος, κραυγές και λόγια της μάχης στην ίδια γλώσσα, αλλοίμονο, άνθρωποι κοινής καταγωγής, της ίδιας φυλής μέλη σε ένα αδελφοκτόνο πόλεμο. Ποτάμι το αίμα, καυτό, αδελφικό, να κυλάει μέσα στο καστανόδασος, νερό θέλουν αδέρφια οι ρίζες της καστανιάς και του έλατου, το αδελφικό αίμα τα δένδρα θα σκοτώσει. Νερό θέλουν να πιούν και οι κένταυροι από τις πηγές του Εύηνου κάτω στον Κάκαβο και όχι το αίμα των Ελλήνων.

Σήκωσα το βλέμμα ψηλά, μήπως και δω το Θεό των Ελλήνων, να τον παρακαλέσω να σταματήσει αυτόν τον άδικο πόλεμο και είδα την πατρίδα, είδα την Ελλάδα να σπαράζει, βροχή τα δάκρυά της, για τον άδικο χαμό των παιδιών της. Δάκρυα πικρά άρχισαν να τρέχουν και από τα δικά μου μάτια, δάκρυα θυμού, πήγα προς την πλατεία εκεί στον αυλόγυρο της Αγίας Παρασκευής είδα τον Πατρο-Κοσμά Δάσκαλε, του φώναξα, απέτυχες τι κι αν τους έφτιαξες σχολεία τι κι αν τόσα τους είπες, ίσως προσπάθησες, αλλά πήγαν στράφι οι ορμήνιες. Δεν κατάφερες δάσκαλε να κάνουμε κτήμα μας το σεβασμό στο δικαίωμα του άλλου, να ανεχόμαστε, να ακούμε και να κρίνουμε την άλλη άποψη, να υποκλινόμαστε στην άποψη της πλειοψηφίας και κληρονόμοι εμείς ενός τεράστιου νομικού πολιτισμού να αντιμετωπίζουμε την διαφορετική άποψη με τον βρυχηθμό του πολυβόλου, αλλά δεν τους είπες τίποτα και συ για την Αθηναϊκή δημοκρατία ότι εκείνοι, κάποιοι πρόγονοί μας, δυο χιλιάδες χρόνια πριν είχαν κατανοήσει τις έννοιες της Δημοκρατίας και της ψήφου και τι σημαίνει συνισταμένη άποψη για τη λύση των προβλημάτων της κοινωνίας. Όχι, διαμαρτυρήθηκε εκείνος και έριξε σαν πύρινη ακτίνα πάνω μου την ματιά του, έχεις άδικο, έφτιαξα σχολεία και είπα μελετήστε, αποχτήστε γνώση και εμπειρία από τις επιτυχίες και τα λάθη του παρελθόντος.

Αλλά δυστυχώς, "φωνή βοώντος εν τη ερήμω", αν είχατε μελετήσει, όχι διαβάσει, την ιστορία και ξέρατε τα αίτια των δεινών μας, όλα θα ήταν διαφορετικά. Ναι είχε δίκιο ο Άγιος, χαμήλωσα το βλέμμα και προχώρησα, μπήκα σε ένα καφενείο, δεν θυμάμαι του Τάκη ήτανε, του Νίκου, ίσως στο καφέ κάποιου ξενοδοχείου, μα ήταν άδειο, έκανα να φύγω, όταν έμπαινε στην πόρτα ο Νίκος με το καθαρό και αυστηρό, δασκαλίστικο βλέμμα, τίναξε το δάχτυλό του μπροστά και μου πέταξε: Χίλιες φορές σου το 'πα να γράψεις κάτι για την εφημερίδα. Μα η δική μου σκέψη έτρεχε σε όλα αυτά που είχα δει και είχα ακούσει, όλα αυτά που μου είχαν δημιουργήσει ένα σωρό ανάμικτα συναισθήματα και μπερδεμένες σκέψεις και ήταν ευκαιρία τώρα να τα πω στο δάσκαλο, ίσως έχει κάτι να μου πει, τα είπα. Όλα αυτά να τα γράψεις σε ένα χαρτί να τα διαβάσει ο κόσμος μου λέει. Θα τα γράψω απάντησα. Και συνεχίσαμε μαζί τον περίπατο, περνώντας μπροστά απ' τα μαγέρικα και τα καφενεία, κάποιοι Λομποτιανίτες, Ελληνοαμερικάνοι, είχαν στήσει χορό μπροστά στο στέκι του Καζαντζίδη, μα εμείς συνεχίσαμε για να περπατήσουμε στην μεγάλη πίστα όπου είχαν στήσει το δικό τους χορό οι πανύψηλες καστανιές με τα έλατα στο ρυθμό της μουσικής του ανέμου που κατέβαινε απ' την Ομάλια και χυνόταν στο φαράγγι του Κάκαβου, και η αγράμπελη να περιμένει με λαχτάρα την άνοιξη για να ανθίσει, μια πίστα ατέλειωτη ως την κορφή που 'ναι χτισμένο το εξωκλήσι του Αϊ- Λιά.

Ναι, θα μπορούσα να μείνω αιώνια εκεί, μαγεμένος από την μουσική του ανέμου και το θρόισμα των φύλλων, είναι μαγεία, σκέφτηκα, όταν ένοιωσα ένα ελαφρύ σκούντημα στην πλάτη, άνοιξα τα μάτια μου, ήταν ο κ. Ζήσιμος. Πάμε, μου λέει, να σε κεράσω ένα καφέ; Ένα συγκρατημένο χαμόγελο διέκρινα στα χείλη του, κατάλαβε για το ταξίδι μου, δεν κατάλαβε, δεν ξέρω, και κινήσαμε για την αγορά.

Βαγγέλας –Ιωάννου Γιάννης

ΡΙΓΑΝΗ

Οικογένεια: Labiatae, χειλανθή
Γένος: Origanum
Είδος: Ρίγανη η κοινή, Ορίγανον το κοινόν, Origanum vulgare
(Η μαντζουράνα και το δίκταμο είναι είδη ρίγανης).
Αυτοφυές, πολυετές αρωματικό, φαρμακευτικό, βιομηχανικό, εξαιρετικό αρτυματικό και σπουδαίο μελισσοτροφικό φυτό, γνωστό από την αρχαιότητα. Το όνομά της προέρχεται από τις λέξεις όρος και γάνος (λαμπρότητα), δηλ. φυτό που λαμπρύνει το βουνό.
Η Ελληνική ρίγανη είναι φυτό πολυετές και ποώδες η ποιότητά της θεωρείται η καλύτερη παγκοσμίως. Η ρίγανη πέρα από το χαρακτηριστικό άρωμα και γεύση που αφήνει στο φαγητό έχει και πάρα πολλές φαρμακευτικές ιδιότητες, με κυριότερη (γνωστή φαρμακευτικά) δραστική ουσία την καρβακρόλη. Είναι αντιδιαρροϊκή, αντιφλεγμονώδης, βακτηριοκτόνα. Υπό μορφή αφεψημάτων χρησιμοποιείται για την ατονία των εντέρων, αποχρεμπτικό για το βήχα, βοηθάει στην υπέρταση και την αρτηριοσκλήρυνση. Το αιθέριο έλαιο της ρίγανης (οριγανέλαιο) χρησιμοποιείται για τον πονόδοντο. Έχει αποδειχθεί ότι η ρίγανη έχει 42 φορές μεγαλύτερη αντιοξειδωτική δράση από τα μήλα, 30 φορές περισσότερο από τις πατάτες, 12 φορές περισσότερο από τα πορτοκάλια και 4 φορές περισσότερο από τα μούρα. Αυτή είναι άλλη μια καταπληκτική ανακάλυψη, όταν ληφθούν υπόψη τα οφέλη που προκαλούνται στην υγεία μας από την κατανάλωση ριγανέλαιου καθώς και τα οφέλη που προκαλούνται στον οργανισμό με την καταπολέμηση και εξόντωση κάθε είδους βακτηρίου και μικροβίου.
Δύο πράγματα καθορίζουν την ποιότητα της ρίγανης:
το υψόμετρο και οι εδαφοκλιματικές συνθήκες (σύσταση εδάφους, υγρασία, ηλιοφάνεια κα.).
Μεγάλο υψόμετρο και εδάφη ασβεστούχα, φτωχά, ξηρικά, άγονα με πλούσια ηλιοφάνεια είναι βασικότατοι παράγοντες παραγωγής αρίστης ποιότητας ρίγανης. Μικρή μεν παραγωγή αλλά άριστο τελικό προϊόν. Δηλ. στο ίδιο βουνό δεν έχουμε παντού την ίδια ποιότητα ρίγανης. Αποφεύγουμε π.χ. να μαζέψουμε ρίγανη από εύφορο έδαφος ή σκιερό, αντίθετα τρέχουμε σε σημεία με πολλές πέτρες, ξηρικά και με ελάχιστη βλάστηση.
Αλλά τι είναι αυτό που βλέπουμε εμείς ως ποιότητα; Είναι το ποσοστό αιθέριου ελαίου που περιέχει, το **οριγανέλαιο (Ol. Origami)** με την πολύ σημαντική βιολογική του δράση. Η ξηρή ρίγανη περιέχει 3-5% αιθέριο έλαιο. Αυτό το ποσοστό κατά περιοχές που υπάρχουν οι παραπάνω συνθήκες μπορεί να φτάσει και πάνω από 7% και αυτό συμβαίνει μόνο στην Ελλάδα. Το οριγανέλαιο περιέχει διάφορες οργανικές ενώσεις, με κυριότερη τη θυμόλη και την καρβακρόλη. Η καρβακρόλη, ουσία με αντιοξειδωτικές ιδιότητες, εμφανίζει αντικαρκινικές και αντιαιμοπεταλιακές δράσεις. Ως εκ τούτου, και κατόπιν περαιτέρω κλινικών μελετών, θα μπορούσε πιθανώς να χρησιμοποιηθεί συμπληρωματικά στην θεραπεία και πρόληψη του καρκίνου και των θρομβοεμβολικών νόσων.
Ο τρόπος αποξήρανσης και η καθαρότητά της σαν τελικό προϊόν.
Αν θέλουμε να έχουμε ένα ζωντανό σκούρο πράσινο χρώμα στη ξηρή ρίγανη, μετά τη συλλογή, που γίνεται στο στάδιο της άνθησης, την καθαρίζουμε άμεσα, αφού την κάνουμε μικρά ματσάκια, τα κρεμάμε σε σκιερό μέρος να ξηραθεί. Μετά την αποξήρανση γίνεται το τρίψιμο και το κοσκίνισμα, έτσι ώστε το τελικό προϊόν να είναι μόνο τριμμένη ρίγανη, πλούσια σε άρωμα και με πράσινο χρώμα.
Όταν εξασφαλίσουμε και τις δύο παραπάνω συνθήκες τότε η ρίγανή μας είναι η καλύτερη του κόσμου!
Η ρίγανη της Άνω Χώρας και ειδικότερα αυτή που προέρχεται από μέρη ασβεστολιθικά (Ξεροβούνι, Λαζνιές) είναι η καλύτερη!!!!!
Η συλλογή της ρίγανης και γενικότερα των βοτάνων πρέπει να γίνεται με σεβασμό. Δεν πρέπει **ΠΟΤΕ!!!!** να ξεριζώνουμε τα φυτά, γιατί οι πληθυσμοί αυτοί είναι αυτοφυείς και δεν αντικαθίστανται. Εύκολο είναι να έχουμε μαζί μας ένα μαχαιράκι για να κόβουμε το υπέργειο μέρος του φυτού. **Είναι εγκληματική πράξη το ξερίζωμα των φυτών**. Άλλωστε, γνωρίζετε ότι ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η συλλογή αυτοφυών φυτών σε βουνά χωρίς άδεια. (Αυτό ισχύει-στα χαρτιά βέβαια,- κυρίως για τους εμπόρους βοτάνων που έχουν ρημάξει τα βότανα της Ελλάδας).

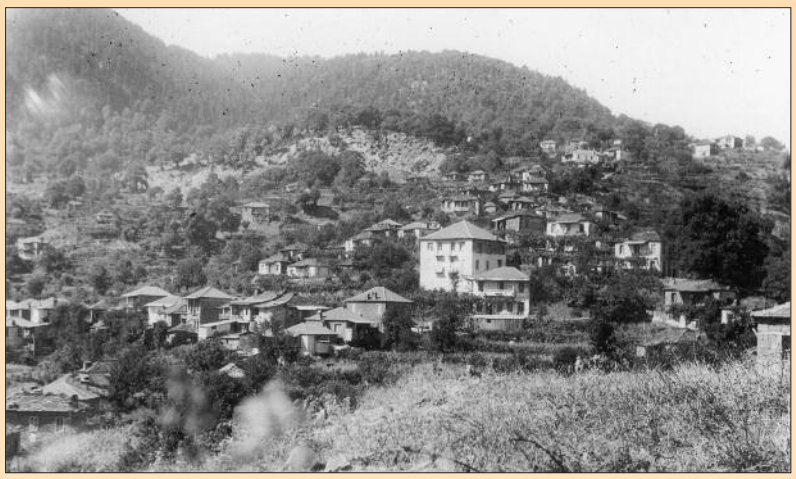
Οι παλιές μας φωτογραφίες

Από το φωτογραφικό αρχείο του Πολ. Φ. Τσατσάνη

Από το φωτογραφικό αρχείο του Ανδρ. Παπαϊωαννίδη

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΦΡΕΝΟΒΛΑΒΩΝ ΑΝΩ-ΧΩΡΑΣ

Μετά από δίωρη επικοινωνία με τον ανταποκριτή μας στο Michigan, **Κώστα Καραγεώργο**, απέσπασα τα ονόματα των μελών του Συλλόγου Φρενοβλαβών Άνω-Χώρας τα οποία και σας παραθέτω:

Πρόεδρος: Πολύκαρπος Καπορδέλης (Φρούραρχος)
Αντιπρόεδρος: Παναγιώτης Τσατσάνης (Κέρκυρας)
Γενικός Γραμματέας: Κώστας Καραγεώργος
Μέλος υπεύθυνο επί νομικών θεμάτων: Νίκος Δημόπουλος
Μέλος υπεύθυνο επί εκπαιδευτικών θεμάτων: Πέτρος Τσατσάνης
Μέλη: Χαραλ. Καπορδέλης
Δημήτριος Καπορδέλης
Ιωάννης Γκούβας
Βασίλης Σταυρόπουλος

Κάποια μέρα το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου αποφάσισε να ομιλήσει ο Πρόεδρος, με κεντρικό θέμα «περί τρέλας». Οι πιο γραμματιζούμενοι είχαν γράψει το λόγο και τον είχαν δώσει στον Πρόεδρο να τον διαβάσει και να τον παρουσιάσει. Η συγκέντρωση των πολιτών έγινε κάτω από το σπίτι του Προέδρου. Ο Πρόεδρος, βγήκε στο μπαλκόνι, δεν διάβασε το λόγο αλλά τον είπε με δικά του λόγια. Στο τέλος της ομιλίας, αφού επευφημήθηκε δεόντως, μπήκε στο σπίτι του πήρε μια αγκαλιά καλαμπόκια βγήκε ξανά στο μπαλκόνι και τα πέταξε στο ακροατήριο λέγοντας «φάτε τώρα καλαμπόκια».

